

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Iñixio Lete Tolosa

*Hernani,
Gipuzkoa
(1921-2018)*

Aurkibidea

Biografia

Astigarragako Oiarbi bordan jaio bazen ere, txikia zela Hernaniko Martindegi Mayor deitutako etxera joan ziren bizitzera. Aita gazterik hil zitzaien eta etxeko lanetarako ardura beregain gelditu zen. Harrobitik harria garraiatzen egin zuen lan urte askoan. Zazpi idi pare aritzen omen ziren lan horretan eta tartean lñixioren ere bai. Inguruko baserrietan ere lurra lantzeko egin beharreko lanetan hamaika saio egin izan du lñixiok bere idi parearekin. Azken aldian Oartzunen bizi izan da.

Zintak

HER-024

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Ansa, Ainhoa
- **Data:** 2010-01-13
- **Iraupena:** 55 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Unamuno, Arianne

HER-025

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Ansa, Ainhoa
- **Data:** 2010-01-13
- **Iraupena:** 48 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

Pasarteak

1. Berroak, miura, goroldioa saltzeko

- **Erref:** HER-024/009
- **Iraupena:** 0:03:09. **Hasi:** 00:11:27. **Bukatu:** 00:14:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

Errekan berroak biltzen aritzen zen Kristina, izebak Donostian saldu zitzan. Dirua falta izaten zuten, ama alargunduta zegoen eta. Miura biltzen ere

aritzen ziren, behiei emateko edo saltzeko. Gabonetan goroldioa biltzen zuen Kristinak izebarekin Donostian saltzeko, jaiotzetan jartzeko.

2. Muira behientzat eta gabonetako erakusleihoetarako

- **Erref:** HER-024/010
- **Iraupena:** 0:02:42. **Hasi:** 00:14:36. **Bukatu:** 00:17:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Baserría » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

Miura behiei ematen zitzaion jateko. Eguberri inguruan, forma polita zutenak bildu eta saldu egiten zituzten. Donostian dendetako erakusleihoetan jartzen zuten. Erratza eta gorostia ere biltzen ziren.

3. Krabelin zuriak saltzeko

- **Erref:** HER-024/011
- **Iraupena:** 0:02:59. **Hasi:** 00:17:18. **Bukatu:** 00:20:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:

Krabelinak ere saltzen zituen izebak, zuri kolorekoak, sortak eginda. Beste izeba baratzean aritzen zen. Lantegietako buzoak garbitzeko ematen zizkioten Donostian izebari.

4. Emakume eta gizonezkoen baserriko lanak

- **Erref:** HER-024/013
- **Iraupena:** 0:03:31. **Hasi:** 00:21:37. **Bukatu:** 00:25:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Lau senide ziren: Iñixio bigarrena eta Kristina laugarrena. Gizonek otea ekarri, ikuiluko lanak eta horrelakoak egiten zituzten. Arropak garbitzeko errekarra joaten ziren baina agortu egiten zenean, astoz urrutiago joaten ziren.

5. Uztarri motza eta bikoa

- **Erref:** HER-024/017
- **Iraupena:** 0:03:57. **Hasi:** 00:30:50. **Bukatu:** 00:34:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko tresnak

Laburpena:

Artoaren lanak azaltzen ditu. Behia uztarri motzean erabiltzen zen, bakarra erabili behar bazen. Biko uztarria erabiltzen zen bi behi lotu behar baziren. Txokolatea eta ogia jaten zuten eskolatik itzulitakoan. Korrika eta ezkutaketan jolasten zuten. Neskak sokasaltoan ibiltzen ziren. Txirikila, kanikak, kromoak... erabiltzen zituzten jolaserako.

6. Otea nola moztu, zapaldu eta prestatu

- **Erref:** HER-024/023
- **Iraupena:** 0:03:50. **Hasi:** 00:41:40. **Bukatu:** 00:45:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

Egunkariarekin zahatoa irudikatu du lñixiok. Zahatoa zulatu, bertatik eskua sartu eta igitaia edo sardea heltzen zuten, otea mozteko. Hankarekin ondo zapaldu, bizkarrean zakua jarri eta bizkarrean ekartzen zuten. Ilbeltzean mozten zuten. Otsaila ezker, lorea ateratzen zuen eta ez zuen balio izaten. Otea nola jotzen zuten azaltzen dute. Lau lagun inguru aritzen ziren. Otea txikitzean, arbia botatzen zuten gainera eta hura txikitzen zuten. Gauza gehiago nahastuta, ganadu-jatena prestatzen zuten.

7. Otea, arbia eta "tturkua", ganaduaren jana

- **Erref:** HER-024/024
- **Iraupena:** 0:01:52. **Hasi:** 00:45:30. **Bukatu:** 00:47:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Otea, arbia eta tturkua nahasten zituzten ganaduari jaten emateko. Tturkuari hazia nola ateratzen zioten kontatzen du. Pagotsa ere erabiltzen zuten.

8. Pitarra nola egiten zuten

- **Erref:** HER-024/026
- **Iraupena:** 0:02:17. **Hasi:** 00:48:38. **Bukatu:** 00:50:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Sagardogintza

Laburpena:

Sagarra jotzeko makinarik ez zegoenez, pizoiak erabiltzen zituzten sagarra zanpatzeko. Ondoren tolarea jarri, behiekin ura ekarri eta tolarera gehitzen

zuten, pitarra egiteko. Gerora, urik gabe egiten zuten eta sagarra makinarekin jota.

9. Pitarra egiteko sagarraren prentsaketa

- **Erref:** HER-024/027
- **Iraupena:** 0:02:15. **Hasi:** 00:50:55. **Bukatu:** 00:53:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Sagardogintza

Laburpena:

Eskuarearekin patxa nahasten zuen biharamunean. Tolarean sagarra nola prentsatzzen zuten kontatzen du Iñixiok. Egunetako prozesua izaten zen.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-11-16

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com